

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента

Кухар Людмили Олександрівни

на дисертаційне дослідження Ішутіної Олени Євгенівни

«Формування лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови в процесі фахової підготовки»,

подане на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04: теорія та методика професійної освіти

Реформування системи освіти в умовах культурного й духовного відродження України зумовлює вдосконалення підготовки майбутніх учителів української мови, підвищення їхньої лінгвометодичної компетентності. Оновлення соціальної, культурної, інформаційно-технологічної сфер українського суспільства спричинили якісні перетворення в системі вищої освіти. Концептуальні зміни в напрямках, цілях, змісті освіти орієнтують її передусім на розвиток особистості, формування творчої ініціативи, підвищення конкурентоспроможності майбутніх фахівців.

Проблема формування лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови є актуальною, оскільки продиктована вимогами і потребами сучасного динамічного світу, для повноцінної професійної реалізації в якому майбутньому фахівцеві недостатньо лише глибоко засвоїти теорію мови. Сьогодні необхідний принципово новий підхід, який би ґрунтувався не тільки на опануванні студентами теоретичних знань, умінь і навичок, а й сприяв би розвитку їхнього досвіду майбутній професійній діяльності, мотивації до подальшого саморозвитку й самовдосконалення.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, підтверджується результатами теоретичного та експериментального досліджень, здійснених дисертантом, і в цілому не викликає сумніву. У дослідженні враховано вимоги до системного, компетентнісного, практикозорієнтованого підходів до проблеми

формування лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови. Обґрунтованість наукових положень підтверджується системним аналізом наукових та навчально-методичних матеріалів стосовно професійної підготовки майбутніх фахівців, адекватністю методів, що відповідають меті, завданням, об'єкту дослідження (теоретичних: системно-проблемний аналіз, класифікація, порівняння, систематизація, узагальнення, прогнозування; емпіричних: анкетування, бесіда, тестування, опитування, педагогічне спостереження; педагогічний експеримент); системним аналізом широкого кола наукової вітчизняної та зарубіжної літератури (273 найменування, із них 5-ма іноземними мовами). Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Логіка та послідовність викладу тексту дисертації відповідає вирішенню поставлених завдань дослідження. На основі аналізу наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених автором розкрито сутність, зміст і етапи формування лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови. Позитивним у роботі є врахування лінгвометодичного моніторингу і обґрунтування його змістових напрямів, оскільки вагомим компонентом процесу фахової підготовки наразі виступає також оцінка сформованості та якості професійної компетентності, бо компетентнісна парадигма освіти диктує нові підходи до підвищення якості підготовки спеціаліста для сучасної школи. Як слушно зауважила О. Є. Ішутіна, традиційні форми й методи контролю за нових умов не забезпечують повної й об'єктивної інформації про результативність навчального процесу, адже такий контроль не є систематичним і не охоплює всі чинники та умови навчання. У міжнародному досвіді використовується системний моніторинг, коли об'єктом аналізу є умови й результати діяльності.

Наукові положення дисертації, технологія формування лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови, рекомендації впровадження авторської технології апробовані на десяти

міжнародних та чотирьох всеукраїнських конференціях, а також використовуються в освітньому процесі ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка і ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». Вищевикладене дає підстави стверджувати, що наукові положення, висновки й рекомендації дисертаційного дослідження О. Є. Ішутіної достатньо обґрунтовані.

Достовірність отриманих результатів дисертаційного дослідження О. Є. Ішутіної досягнуто застосуванням теоретичних методів наукового дослідження та дослідно-експериментальних (констатувального та формувального експерименту); застосуванням авторської технології формування лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови у процесі фахової підготовки; поєднанням якісного та кількісного аналізу отриманих даних за результатами емпіричного дослідження та педагогічного експерименту; компетентним використанням методів математичної статистики.

Наукова новизна проведеного дослідження безсумнівна. Вона полягає в розробленні й експериментальній перевірці технології формування лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови, яка має такі етапи: цільовий, змістовий, технологічно-процесуальний, результативний. Автором виявлено педагогічні умови формування лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови, обґрунтовано поняття якості лінгвометодичної освіти майбутніх учителів української мови, визначено поняття лінгвометодичного моніторингу. О. Є. Ішутіною уточнено періодизацію фахової підготовки вчителів української мови (початковий, базовий, репродуктивний, інноваційний етапи).

Авторка розкрила зміст поняття лінгвометодичної компетентності і визначила структурні компоненти лінгвометодичної компетентності

майбутнього вчителя української мови: мотиваційно-ціннісний, предметний (спеціальний), психолого-педагогічний, професійно-комунікативний, інформаційно-комунікаційний, діагностичний.

Ефективність проведеного дослідження підтверджується результатами констатувального і формувального експериментів. Аналіз результатів здійснювався за допомогою статистичних математичних методів. Вони допомогли простежити динаміку кількісних і якісних змін у рівні сформованості лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови за усіма виділеними структурними компонентами. Саме це дає підстави говорити про ефективність запропонованої технології та її практичного застосування в реальному освітньому процесі. Основні положення й висновки дисертаційної роботи можуть бути використані викладачами ВНЗ як основа розробки спецкурсів і спецсеминарів із проблем формування лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови.

Результати дослідження дають підстави стверджувати, що вихідна методологія є правильною, визначені завдання реалізовано, мету досягнуто. Одержані наукові результати мають важливе значення для підвищення ефективності лінгвометодичної підготовки майбутніх учителів української мови. Повнота викладу наукових результатів відображена у 20 наукових працях автора.

Структура, зміст, висновки, що викладені в авторефераті, відповідають і відображають основні положення дисертації. Обсяг і зміст дисертації свідчить, що робота є самостійним дослідженням, виконаним на високому науковому рівні. Позитивно оцінюючи дисертацію Ішутіної Олени Євгенівни, вважаємо за доцільне висловити окремі міркування, що виникли в процесі рецензування дисертації й вимагають певних уточнень і пояснення.

1. Вважаємо, що варто було б поглибити вивчення зарубіжного досвіду з проблеми моніторингу навчальних досягнень студентів ВНЗ.

2. Дисертаційне дослідження О. Є. Ішутіної має беззаперечне практичне значення. Проте вважаємо, що підготовка й публікація методичних рекомендацій щодо удосконалення організації процесу формування лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови тільки б підсилили прикладний аспект означеної проблеми.

3. Для роботи подекуди характерна описовість, фрагментарність, недостатня аргументація думок та положень.

4. Великі за обсягом таблиці (3.1 і 3.9) бажано розміщувати в додатках, а в тексті дисертації здійснювати їх аналіз.

5. Дисертаційна робота місцями переобтяжена складними синтаксичними конструкціями, що утруднює розуміння тексту, а також у роботі зустрічаються технічні огріхи та пунктуаційні помилки.

Проте зазначені побажання і зауваження не знижують теоретичної й практичної цінності проведеного дослідження, яке є концептуальним, цілісним, має наукову новизну і практичне значення. Його результати є прогностичними. Отже, дисертаційна робота «Формування лінгвометодичної компетентності майбутніх учителів української мови в процесі фахової підготовки» є самостійною, завершеною науковою роботою, відповідає пп. 9, 11, 12, 13, 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 656 від 19.08.2015 р., № 1159 від 30.12.2015 р., № 567 від 27.07.2016 р.), а її авторка – Ішутіна Олена Євгенівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04: теорія та методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри комп'ютерної інженерії та

освітніх вимірювань Національного педагогічного

університету імені М. П. Драгоманова

Підпис Д. О. Кухар
Завірюю: зав. канцелярією
НПУ ім. М.П. Драгоманова
Підпис
« 15 » 05 2012 р.